

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápáry, Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:

Égész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy óra . . . 2 kor.

Egyes szám ára 8 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 30 fillér.

József főherceg.

Fiume, június 14.

Ravatalon fekszik immár a legmagyarabb főherceg, megkönnyezve nemcsak családjától, hanem egy egész országtól. Impozáns módon nyilvánul meg a mélységes gyász, amelyet a magyarság e nagy barátjának elhunytá mindenfelé kellett. Ha az élők igaz szeretete puhává teheti az elköltözöttnek síri fekvőhelyét, akkor József főherceg örök nyugvóhelye lágyan ölelő és enyhe lesz.

A nagy halott végtisztességére vonatkozó intézkedésekről s a gyász megnyilvánulásáról értesüléseink a következők:

A család intézkedései.

Ma reggel Fiuméba érkezett különvonaton József Ágost főherceg nejevel, Augustia főhercegnővel, de a tetem elszállításának ideje iránt nem intézkedett.

Elrendelte a főhercegi villa házi kápolnájának gyászszal való teldiszítését s a kápolnában az érczkoporsó felravatalozását, amit a Budapestről érkezett temetkezési vállalati alkalmazottak végeznek, míg a kápolna belsejének délszaki növényekkel való díszítését Béler János udvari főkertész látja el.

Tegnap délután Carposio helybeli fényképész a gyászoló család megbízásából fotografiai felvételben örökítette meg a halottas szoba ravatalát.

A „TENGERPART” TÁRCZÁJA.

Az „édes” magyar tengeren.

— A Tengerparti eredeti tárczája. —

Írta: K. T.

III.

A legrégebb alapítású fürdő a Balatonon, a zalai oldalon fekvő Balatonfüred. Mintegy száz év előtt építették ott a zalaparti birtokosok az első épületet. Az se fürdőház volt, hanem — korcsma. Annak a kedvéért csinálták pedig, hogy a parton felfedezték a savanyuvíz-forrást, amely víz borral keverve, nagyszerű *mismást* szolgáltat. Hogy a forráshoz ne kelljen megszűrni a boros kulacsot, meg hogy frissiben élvezetesebb a *mismás*, hát közös költségen a forrás mellé megépítették a *mulatót*, melyben aztán bor, cigány, meg szép csaplárleányok társaságában, vigan csinálták a Balatonkultuszt.

A jóitalu mulató csakhamar országghires helylyé lett. Mekkája minden vig és bús magyarnak s a harminczkét levelű biblia barátainak. A mult század első éveiben Füred volt az ország Montekarlója, hol a magyar nemeség csak úgy szórta a pénzt a kártyaasztalon s egy-egy éjjelen milliókat érő vagyont usztatott el.

A kápolnát az eddigi rendelkezések szerint *nem nyitják meg a nagyközönség előtt*; a hatóságok fejei és a fölmeltóságok azonban külön engedéllyel megtekinthetik ott a lezárt koporsót.

Ma este József Ágost főherceg visszautazik Budapestre, hogy ott az udvarnagyi hivatalal s a már ottlevő főszertartásmesterrel a Budapesten való telravatalozás és temetés rendjét megállapítsa. Minden valószínűség szerint az az intézkedés fog történni, hogy vasárnap a főváros közönségét a ravatalhoz fogják bocsátani.

Károly István főherceg József főherceg elhunytá alkalmából saját hajójával, a *Rovenska* yachttal ma délelőtt Lisszából Fiuméba érkezett. A yacht parancsnoka maga a főherceg, aki kitünő tengerész. Vele érkezett meg családja is és a főhercegi villában kondoleálván, visszatértek a yachtra.

A temetés.

Legfelsőbb helyről érkezett dispoziciók szerint a temetés *Budapesten, a várkastély Szent István-kápolnájának kriptájában június 19-én, hétfőn délután négy órakor lesz s azon minden valószínűség szerint ő felsége a király is részt vesz.*

A részvét.

Részvétávirat a világ minden részéből érkezik a gyászoló családhoz. Tegnap estig 90, az éj folyamán 101 s ma délutánig ujabban szintén közel 100 távirat érkezett.

Koszorut ma délig tizenkettőt küldtek a ravatalra s a palota kapusánál kitett kondoleáló ivet eddig száznál többen irták alá.

Bizonyos, hogy a napoleoni időkben, mikor I. Napoleon kiáltványt bocsátott ki a magyar nemzethez, melyben a magyarokat független magyar királyság alapítására hívta föl: az egyetlen hely, hol a magyarság a napoleoni felhívást kész lett volna realizálni — Füred volt. Az ősidőktől fogva mindmáig független érzelmű balatonparti birtokosság Füreden összegyűlt, tanácskozott s ha csak rajta mult volna, röptön kikiáltotta volna az ország függetlenségét s fegyvert ragad vala; de megneszelte a dolgot a nádor s a pozsonyi Diéta és in corpo bevonultak Füredre az ország királyhú nagyurair s nagy veszedelmek interpretálásával nagysokára le is csittították a balatonfüredi tigriseket. Így állították meg a magyar történelem folyását egykor Füreden. Régen volt, régen! Már közel száz éve . . .

Balatonfüred s a Balaton-partok általán akkor nyertek nagy jelentőséget a magyarság előtt, mikor 1831-ben a *nagy kolera* szedte áldozatait százezrevel az országban — és konstátáltatott, hogy a gyilkos ragály teljesen elkerül a Balaton-partokat. Tényleg ugy is volt. Ennek az örökké enyhe, párazatos ózonu tövidéknek a levegőjét sem akkor, sem azóta nem fertőztette meg semmi epidemikus járvány s azért ragály idején az ország minden részéből idejött mindenki, akinek csak módja engedte. Az egykori *Mulató* mellett óriási bérhá-

A helybeli Breisach-féle virágüzletben koszorukat rendeltek eddig: A magyar kormány. Roszner Ervin báró és neje. A Wörishofeni Kneipp-Egyesület. A Therapia vendégei — Czirkvenicza. Szápáry-György grófnő. Szápáry László gróf. Coltelli dr. A Leard-család, Zichy Agost gróf. A Fiumei Magyar Kör. Gelletich Miklós dr. Gelletich János és családja. Koburg Klementina hercegnő. Koburg Fülöp herceg. A toszkánai nagyherceg és nagyhercegné. Fejérváry Géza báró. Fiume város hatósága. Az Adria magyar királyi tengerhajózási társaság. Schambick Ede. Prodam János.

Fiume gyásza.

A városi közigazgatási bizottság tegnap esti ülésén Vio Ferencz dr. polgármester meleg szavakban fejezte ki a városi polgárság mélyen érzett tájadmát a veszteség fölött, mely József főherceg elhunytával az országot s főleg a várost, melyet annyira szeretett, érte és jelezte, hogy a város a főherceg temetésén kegyeletes módon fogja képviseltetni magát.

A király gyásza.

Budapest, jun. 14. A királyt — mint Bécsből jelentik — József főherceg halála mélyen megrendítette. Ő felsége elhatározta, hogy a temetésre *Budapestre utazik*. A király a temetés után ismét visszatér Bécsbe. Az udvari gyász miatt a perzsa sah bécsi tartózkodásának programja is megváltozik s a Bécsben tervezett összes ünnepek elmaradnak. Az udvar részéről két vonat már Budapestre érkezett a szolgaszemélyzettel és podgyászszal.

zak, nagy szállók épültek, *jürdőház*-at is csináltak a vízpartra, szerződtek a nyári szezonokra a pesti *szinjátszó társaság*-ot, mely aztán nagy szinkör pavillonban délutánonként tartotta előadásait, nehogy este konkurrencziát csináljon — a kártyakompaniáknak.

Mikor aztán megszűnt a nyár s szüretre oszlott volna szét a füredi vendégsereg, akkor egy országos murival zárták a szezont, amelyet elneveztek *Anna-bálnak* s amelyen részt kellett akkor venni minden *igazi magyar dámanak*, aki erre a szép jelzőre igényt tarthatott. Rendezvoust adott itt e napon *legymásnak* az egész főuri magyarság s nem egy, de ezernyi fényes menyegzőnek itt volt meg az első introdukciója.

Füred tulajdonosa a pannonhalmi Szent Benedek-rend s a fürdőintézet kifejlesztésére ezek a derék papok nagy pénzáldozatokat hoztak. Nagy fenyvesparkot, mólókat, bérházakat építettek, az egész intézetet csatornáztatták, vízvezetékkel látták el s a Balatonra 100.000 korona költséggel oly remek száz fürdőpavillont építettek, hogy az valósággal uszó lovagvárnak tetszik.

Régi jó hírét maig megtartotta Balatonfüred s vendégeinek száma, dacára az ujabbrendszeresítésü többi 21 balatoni fürdő konkurrencziájának, éppen nem csökken. A vidék

Az ország gyásza.

Budapest, jun. 14. A hivatalos lap mai száma rendkívül meleg hangon ír az elhunyt József főhercegről. Egyebek közt azt írja:

„E bánat és érzékeny fájdalom azonban nemcsak az uralkodóházat, a fenséges családot borítja gyászba: velük együtt zokog az egész magyar nemzet a legmagyarabb főherceg koporsója fölött. E veszteség és e fájdalom a legmagasabb családtagok után első sorban a magyar nemzeté, amely átérzi annak egész súlyát. Vigasztalanul bár, de a Mindenható bölcs végzésében való megnyugvással imádkozunk az Egek Urához!”

Budapest, jun. 14. A főrendiház ma Csáky Albin gróf elnöklete alatt rendkívüli ülést tartott, amelyen Csáky gróf elnök meghatározó beszédben emlékezett meg az elhunyt József főhercegről.

— Mi — ugymond — a legmélyebb meghatottsággal állunk koporsója előtt, mely annyi fenséges és fenkölt katonai és polgári erényt, annyi nemes emberi érzelmeket és annyi igaz hazaszeretetet zár magába. Sirba száll vele fenséges házának egyik legfényesebb disze, környezetének legkegyesebb jótévője és magyar hazánknak egyik legjobb barátja. Dicső emléke keblünkben élünk fogytáig fog élni és szent örökségképpen fog átszállani késő utódainkra.

Az elnök javaslatára a főrendiház elhatározta, hogy nagy fájdalomnak jelétül a végtisztességen testületileg fog megjelenni és koszorút tesz a ravatalra, s egyúttal felhatalmazta az elnököt részvét-távirat küldésére.

Ezzel az ülés véget ért.

Budapest, jun. 14. A képviselőház valószínűleg szombaton ül össze s ez ülésén ki fogja fejezni gyászát József főherceg elhunytá fölött.

bérárai tetemesen olcsóbbak, mint csak pár év előtt is s a szállodai élet sem oly drága már, aminő egykor volt. Kár azonban, hogy egyetlen étteremben sem lehet havi abbonement-et váltani, ami pedig jelentékenyen olcsóbbá tenné a turista-vendégek regie-jét.

Nyáron át állandó szintársulat van most is Füreden; Somogyi Károly szintársulata, mely Krecsányiival egy nivón áll, tartja előadásait a nyári szinkörben, melyben Blaha Lujza asszony is, ki itt saját villájában szokott nyaralni, fellép olykor ünnepeit vendégként.

Nagy vonzóerőt ad Fürednek Vaszary Kólos hercegprimás itt-tartózkodása, kinek palotája Füred egyik legimpozánsabb épülete. Az agg főpap valósággal rajong Füredért, hol — mint maga meséli — ifjúkori betegeskedései alatt minden orvosság nélkül mindig visszanyerte teljes egészségét. Mihelyt kitavasodik, otthagyja Esztergomot s egész udvarával Füredre költözik, hol aztán jóbarátai, az ország főpapjai szokták felkeresni. De fölkeresi a jóságáról híres főpapot a szegény nép is s valóságos bucsujáratot rendeznek olykor a primási lak elé, honnan segítség nélkül senkit se küldenek el.

Régi jó idők tanuja, a Balatonkultusz Metropolis ma is Füred s a valódi magyar patriarkális közéletnek époly hatékony központja ma is, mint száz esztendőök óta. Ifjú testvérei, az új balatoni fürdők tán fényesebbek, ragyogóbbak — de kedvesebb egy sem lehet Balatonfürednél.

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

A válság.**Az új kormány bemutatkozása.**

Budapest, jun. 14. A válság ügyében ma újabb mozzanat nem merült föl. Tisza István gróf miniszterelnök csak holnap, csütörtökön érkezik Budapestre. A képviselőház valószínűleg szombaton tart ülést, amelyen József főherceget elparantálják. Erdemleges ülést alkalmasint csak hétfőn fog a képviselőház tartani. Akkorra várják az új kormány bemutatkozását is.

A koalíció nem enged.

Debreczen, jun. 14. *Thaly* Kálmán országgyűlési képviselő az itteni függetlenségi pártkörben kijelentette, hogy a koalíció a legvégsőig folytatja az ellenállást és programjából semmit sem enged.

A nagyiklói mandátum.

Budapest, jun. 14. A Kuria *Montbach* Imre szabadelvű képviselőnek petícióval megtámadott nagyiklói mandátuma ügyében elrendelte a vizsgálatot.

A háború.**Linevics hadserege körüljárva!**

London, jun. 14. A *Daily Telegraph*-nak jelentik Tokióból, hogy *Linevics* helyzete kétségbeesett. Tökéletesen körül van kerítve. Ha a háború még tovább tart, *Linevics* seregét a japánok éppugy tönkreteszik, mint a hogy Csuzimánál elpusztították az orosz flottát.

A döntő ütközet.

Szent-Pétervár, jun. 14. A *Russznak* jelentik Dzsunkulinból, hogy a döntő ütközetet egy-két napon belül okvetlenül megvívják.

Zsidóüldözés Orosz-Lengyelországban.

Varsó, jun. 14. Bresztlovsk városban a póttartalek mozgósítása alkalmából a tartalékosok fellázadtak s a lázongás utóbb zsidó-üldözéssé fajult. A lázongók 28 zsidót megöltek, 34-et megsebesítettek és számos zsidó üzletét kifosztották és szétrombolták.

Öngyilkos egyéves önkéntes.

Trieszt, jun. 14. *Fenyő* Arnold, budapesti illetőségű egyéves önkéntes káplár a helyi 79. számú gyalogezredben, mely a Rojan-kaszárnyában van elhelyezve, hétfőn reggel *szolgálati fegyverével golyót röpített bal mellébe.* Haldokolva vitték a kórházba, hol az orvosok ugyan megtették minden kísérletet a megmentésére, de a szerencsétlen ifjú pár óra alatt meghalt. Táviratilag értesített atyja már csak fia holttestéhez érkezett meg. Holnap, csütörtökön temetik. Az öngyilkosságot azért követte el, mert attól félt, hogy két évet kell szolgálnia.

A görög miniszterelnököt meggyilkolták.

Athén, jun. 14. Midőn tegnap délelőtt *Delyannis* miniszterelnök a képviselőház épületébe lépett, egy *Gherakovics* nevű egyén, aki hirted kártyás, tört dőlt az altestébe. A miniszterelnök rövid szenvedés után meghalt. A merénylőt, kit a tömeg meg akart lincselni, letartóztatták. A miniszterelnök meggyilkolása országszerte óriási izgalmat szült.

Delyannis Görögország egyik legkiválóbb államférfia volt s közszeretben állott. 1826-ban született Pelloponesosban, a jogot Athénben végezte s rövidesen magas tisztségre emelkedett. Az 1867-iki krétai fölkelés alatt külön megbizással Párisba küldetett, majd belügyi és később pénzügyminiszter volt. 1892-ben *Trikupisz* bukása után ő lett a miniszterelnök s e tisztségben ugy a király, mint a görög nép osztatlan szeretetét bírta. Halála érzékeny veszteség Görögországra nézve.

KÜLÖNFÉLE.

Lapunk legközelebbi száma Fiume város védszentjeinek holnapi ünnepe miatt pénteken, e hó 16-án délután jelenik meg.

— **A városi tisztii szabályzatot** és *fizetésrendezési tervet*et tegnap este tartott ülésében mutatta be a közigazgatási bizottságnak *Vio* Ferencz dr. polgármester. A legközelebbi ülésben fogják tárgyalni.

— **Két hadihajó érkezik Fiuméba** holnapután, pénteken. Az egyik a *Kaiser Franz Josef I.*, a másik a *Saida* korvetthajó; az előbbinek 430, az utóbbinak 272 tőnyi legénysége van. Mint már jeleztük, a két hajó e hó 21-én tanulmányutra indul innét a haditengerészeti akadémia harmadik osztályának növendékeivel a Földközi-tengerre.

— **Nyáray Antal művészestéje.** *Nyáray* Antal és művésztársai a *József* főherceg halála által okozott gyászra való tekintettel elhatározták, hogy tegnapra hirdetett művészestéjüket csak a főherceg temetése után, jövő szerdán fogják megtartani a Fenice-szinkörben. E halasztás a művészekre nézve tetemes anyagi áldozattal jár ugyan, de eleget akarnak tenni a hazafias kegyeletnek. Szerdán, e hó 21-én a művészeste a hirdetett program szerint fog lefolyni. A már megváltott jegyek természetesen érvényben maradnak.

— **A város védszentjeinek** holnapi ünnepe alkalmából az összes allami és községi iskolákban diszünnepeket fognak tartani s ezeken az érdeklődő közönség is részt vehet.

— **Az urnapi körmenet** június 22-én reggel 7 órakor, mint minden évben, ezidén is ünnepiesen fog rendeztetni. Az egyházi menet a székesegyházból indul ki s a város négy helyén felállított oltárokhoz vonul. Az ünnepi istentiszteletet *Martinez* Ignác apát czelebrálja s a menetben részt vesznek az összes polgári és katonai hatóságok fejei, a városi tisztikar *Vio* Ferencz dr. polgármesterrel élén, az iskolák növendékei és a testületek. A Scarpa-téren a házi ezred egy diszszáda fog állani s a városi zenekar is ott foglal helyet.

— **A bérmlás.** A pünkösdi bérmlás alkalmából vasárnap 543, hétfőn 205 gyermeket részesítettek a bérmlás szentségében s így az idén bérmláltak összes száma 748.

— **Nyomatvány-árlejtés** lesz pénteken a városháza 13. számú szobájában. A városi »Hivatalos Értesítő« nyomdai kiállítását adja ki a város ez árlejtés útján, öt egymásután következő évre.

— **Nagybeteg író** Vay Sándor gróf, az ismert jeles író — mint részvétellel értesülünk — Czirkveniczában a Bellevue-szállóban nagybetegen fekszik. Régi, súlyos szivbaja gyötri. A legszomorubb a dologban az, hogy őt is elérte az a keserű sors, mely már annyi magyar író utóéletét: betegségében mindenkitől elhagyatva, teljesen segítség és támasz nélkül van.

— **Az autonom-egyesület** bankettjét, melyet a város védszentjei ünnepe napján tartandó évi közgyűlés után rendez az egyesület elnöksége, a Deák-szálló kertjében tartják meg s egy teríték ára 2 korona 50 fillér. Csak egyetű tagok, vagy azok hozzátartozói vehetnek azon részt.

— **A nyári hajóraj Fiumében.** E hó második felében Fiuméba érkezik a nyári hajóraj, mely 8 nagy csatahajóból, 13 torpedólovóból s 1 torpedóvadászajókból fog állani. A raj, melynek összesen 4000 főnyi legénysége lesz, több napig fog itt időzni. A révkapitányság ezuttal — emlékeztetében az itt négy év előtt történt szerencsétlenségnek, hogy a hajóraj negy altisztje egy barkedés ügyetlensége miatt a hajóraszálláskor a vízbe fullt — elrendelte, hogy csakis számozott barkedésű hajókkal szabad a hajórajjal való közlekedés.

— **Haditengerész-apródok esküje.** E hó 18-án délelőtt 9 órakor a fiumei kikötőbe érkező *Kaiser Franz Joseph* hadihajó fedélzetén 29 új tengerészhadapród tesz tiszti esküt. Az ünnepi aktuson jelen lesznek a katonai és polgári hatóságok tagjai, Vio Ferencz dr. polgármester stb. Az új tisztek nevei ezek: Camus V., Eiras A., Fährdrich F., Fanfoglia G., Fröschl C., Hartmann G., Helleparth E., Hiller C., Hoffmann G., Hoffmann R., Hunke E., Jelinek B., Ivancich M., Krsnjavi G., Labias A., Marjassevich V., Minarelli-Fitzgerald E., Nickl G., Persich E., Prasl L., Premuda V., Przbislavsky C., Randich E., Skripecz D., Stockert K., Teinzer O., Vildner G., Nalampich E. — Nos, ebben a névsorban sem találunk egyetlenegy magyar nevet sem, miként a szombati lapunkban közölt tiszti-vizsga névsorában sem volt egyetlen egy sem.

— **A Fenice-szinkörben** ma este kezdi meg drámai előadásainak ciklusát a Mascacchi-társulat, Sardou *Andreina* című drámájával.

— **Megfeneklett hajó.** Triesztből jelentik, hogy a castelnuovói kikötői hatóságok jelentése szerint a *Vedea* nevű castelnuovói gőzös Spizza felé menet hétfőn este a san-nicolói sziklás part északi oldalán megfeneklett.

— **Az új szemétegető-telepet** vasárnap vizsgálta fölül a közegészségügyi bizottság. A szakszerű felvilágosításokat *Bescocca* mérnök, az építészeti bizottság elnöke adta meg a küldötségnek, mely a telep berendezését teljesen megfelelőnek találta. Az üzemének approbálását, az ünnepre való tekintettel, más alkalomra halasztotta a bizottság.

— **Óriási czápa tengeröblünkben.** A tegnapielőtt kikötőnkbe érkezett *Hungaria* Lloyd-gőzös parancsnoka, *Lukovics* kapitány, hivatalosan jelentette a révkapitányságnak, hogy a feresinai öböltől kezdve hajóját egy 5 méteres czápa kezdte követni s a fiumei öbölbe is beuszott. A fürdőzők vigyázzanak!

— **Fertőző betegség** a múlt hét folyamán 7 esetben fordult elő a városban; ezek közt 4 difteritisz-eset volt. Halállal egy sem végződött.

— **Szabadlábbon.** Egy hét előtt megirtuk, hogy a Hid-utczában *Ghersanaz* Ferencz éjjeli mulatozás közben revolverrel arcba lőtte *Gallies* Istvánt. A merénylőt akkor letartóztatták, tegnap azonban, minthogy *Gallies* sebemár csaknem begyógyult s így a revolvertámadásnak komolyabb következménye nem lesz, ideiglenesen szabadlábba helyezték.

— **Hajók összeütközése.** Brindisiből táviratozzák: A Peninsular Line *Lis* gőzöse és a *Levos* török vitorlás összeütköztek, miközben az utóbbi elsüllyedt. A legénység közül valószínűleg öt ember a vízbe fullt.

KIVÁNDORLÁSI ÜGYEK.

— **A kivándorlás április havában.** Az utlevéltisztikai adatgyűjtés eredménye szerint a szűkebb értelemben vett Magyarországon 1905 április havában 17.525 utlevelet váltottak, még pedig 12.124-et kivándorlásra és 5401-et egyéb czélból. Ez utlevelekkel kivándorlásra jogosult volt 15.196, egyéb czélból külföldre való utazásra pedig 8956, együtt véve 24.152 egyén, és pedig 15.524 férfi és 8628 nő. Az előző hónapban 27.149 utlevelet, az előző év április hónapjában pedig 8221 utlevelet váltottak. A kivándorlásra jogosultak tulnyomó részének, 12.229-nek utlevele *Amerikába* szült, 1350-e Romániába, 1020-e Németországba s 597 más országokba. Az egyéb czélból kért utlevelekkel, 6942 egyén — legnagyobb részét munkakeresés, illetőleg időleges munka vállalása czéljából Romániába, — 131 egyén Németországba, 42 Amerikába és 1841 más országokba való utazásra jogosít. Legtöbb utlevelet (1626-ot) váltottak Bacs-Bodrog vármegyében, s a kiadott utlevelek száma még Brassó (1197) vármegyében haladta meg az ezret. Viszont legkevesebb utlevelet váltottak Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében (7-et). Budapesten 612 utlevelet adtak ki. A tengerentúli kivándorlás czéljából kiadott utlevelek közül 6496 Fiuméba s 3577 más kikötőre szült. A tengerentúli kivándoroltak közül 4818-an távoztak Fiuméra szült és 8696-an más kikötőkre szült utlevéllel, 432-en pedig utlevél nélkül vándoroltak ki. Az összes kivándoroltak 30 százaléka, azaz 3017 egyén volt magyar anyanyelvű. 200-nál több magyar vándorolt ki: Veszprém (226), Abauj-Torna (242), Szabolcs (292) vármegyéből és Budapestről (252). A nemzetiségeket is tekintetbe véve, legnagyobb volt a kivándorlók száma Torontál vármegyében (630), s csupán 3 egyén vándorolt ki Bars vármegyéből. A magyar anyaország területére visszavándorolt 879 egyén és pedig 731 Amerikából, 75 Romániából, 48 Németországból és 25 más országokból. A visszavándoroltak 27,5 százaléka, vagyis 242 volt magyar anyanyelvű.

— **Fiume és Bréma.** Hivatalosan közlik: Az utóbbi időben a közönség körében, s különösen egyes vidéki lapok közleményei révén, az a nézet terjedt el, mintha a magyar kormány legujabban megengedte volna, hogy az Amerikába kivándorlók Brémán át is utazhassanak és hogy a Fiumén át Amerikába való utlevelek most már Brémán át is érvényesek volnának, ha az illető utas Brémának szülő hajójegy birtokában van. Minthogy ez a nézet teljesen alaptalan és az érdekeltek megtevésére alkalmas, fölvilágosítjuk a közönséget, hogy a magyar kormány ilyen módosító rendeletet, vagy intézkedést nem adott ki.

KÖZGAZDASÁG.

+ **Az osztrák iparosok és a haditengerészet szállítása.** *Bécsből* jelentik: A három középponti ipari szövetség állandó választmánya élénken sajnálja, hogy a hadügyi kormány az osztrák ipar és az osztrák delegáció követeléseivel szemben elutasító állást foglalt el és rövid idő előtt a haditengerészeti szállítások kiadásánál Magyarországot részesítette kedvezményben. Ezért újból követeli az állandó bizottság, hogy a hadsereg és a haditengerészet számára történő szállítás fölosztása ne úgy történjék, mint eddig, hogy az Ausztriától vagy Magyarországtól szállított szükségleti cikkek összes értéke áll a kvóta arányában, hanem a felosztás minden egyes cikknél a kvóta szerint osztassék fel. Ha az egyik

állam nem tudja, vagy nem akarja a kvóta arányában szállítani valamely cikket, akkor nem szabad a kvótában beállott hiányt a másik cikkből pótolni. A szállításnak az osztrák és a magyar ipar részéről elvből ugyanazon ár szerint kell történnie.

+ **Kereskedelmi szerződés Montenegroval.** A montenegrói fejedelemnek legutóbbi bécsi tartózkodása alkalmával tett kijelentéseiből tudjuk, hogy Montenegro a monarchiával kereskedelmi szerződést óhajt kötni. A dolgok természetében rejlik azonban, hogy ezt meg kell előznie a Szerbiával való szerződés megkötésének, legkivált azért, mert mindkét szerződésben az allatkivitel dolga a legfontosabb és ez iránt előbb Szerbiával kell tisztába jönnünk.

+ **Buza vámmentes bevitele Spanyolországba.** Madridból érkezett jelentés szerint kilátás van rá, hogy a spanyol kormány legközelebbre várható rendeletével a buza vámmentes bevitelét engedélyezni fogják.

+ **Bevitel Japánba.** A tokiói kereskedelmi muzeumtól értesítés jött, mely szerint az intézet értesítéssel szolgál mindazoknak, akik japáni kereskedőkkel és gyárosokkal összeköttetésbe lépni óhajtanak; árumintákat kiállítja a mintatarában, venni szándékozóknak japáni termékekből és gyarmatnyokból mintákat küld és hiteles értesítéseket ad Japán kereskedelmi és ipari viszonyaiól. A prospektust, mely Japán kereskedelméről statisztikai adatokat közöl, az érdeklődők megkaphatják a budapesti Kereskedelmi Múzeumban.

Idegenforgalom Fiumében.

Ma érkezett idegenek:

De la Ville szálloda. Berger B. Helzhendler Zágráb. — Félix Ferencz Dobrokos. — Pinggera Lipót, Brasser Arnold Bécs. — Schönler Ferencz Zombor. — Micka A. Zombor. — Haut Vilmos Budapest. — Silvi Mária Umlauff Viktor, Szén L. Póla. — Fridl A. Nagyvárad.

Hungaria szálloda. Friebes M. Thüring. — Rohlbert Ottó, Heva Simon Delnicze. — Rinhart H. Bécs. — Baytel Ferencz Varsó. — Schieder Rudolf Brunik. — Kraterwil Ferencz Budapest.

Quarnero szálloda. Semitekoly Iván Varsó. — Pupu Jakab Dekret. — Ovsen Ferencz Szent-János. — Godliglia János Lussinpikkoló. — Rumics A. Spalató. — Jomerneg A. Grác. — Stilek P. és családja Ottocsacz.

Kikötőnk forgalma.

Erkezett:

Június 13-án.

Adamantis, török lobogó alatt, tonnatartalma 414, kapitány Ponticas, Piranóból.

Indult:

Június 13-án.

Arimatea, osztrák lobogó alatt, tonnatartalma 2486, kapitány Vidulich, Triesztbe.
Maygrove, angol lobogó alatt, tonnatartalma 1696, kapitány Hewitson, Konstantinápolyba.

Adria

magyar királyi tengerhajózási részvény-társaság tengeri forgalma.

Erkezett:

B. Kemény június 13-án Antwerpenből Swanseába. Rákóczi június 13-án Nápolyból Marseilleba.

Indult:

Adria június 13-án Messinából Cataniába. Arad június 13-án Genuából Mar-Neroba. Kálmán király június 12-én Palermóból Rouenba. Lederer Sándor június 13-án Genuából Palermóba. Szápary június 13-án Messzinából Maltába. Tisza június 14-én Maltából Messzinába.

Főszerkesztő:

Szemerjai Kovács Zoltán.

Felölős szerkesztő:

Murai Jenő.

Kiadótulajdonos:

„Unio” könyvnyomdai műintézet.

Mosást és vasalást

lakásomon a legjutányosabb áron vállalkok el; például 1 gallér 2 krajczár, 1 pár kézelő 4 krajczár, 1 férfing vasalva 10 krajczár, a többi fehérnemű is hasonló jutányosan. A ruháért házhoz küldök.

Tisztelettel **Rosta Mária**
Corso 13. III. em.

Schwarz Guido

műbutor és épület asztalos
műhelyét a Via dei Moliniból a
Cosala-Belvedere 41. számú házba
tette át.

Cantrida fürdő és vendéglő. Megnyilt.

Szép, árnyas kert, kitűnő konyha, friss sör és bor, mérsékelt árak. Omnibus-összeköttetés minden villanyoskocsihoz.

Fürdőjegyek a villanyosvasut ka-lauzainál is válthatók.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy az azelőtti Dobó-féle

fodrász-üzletet

az **Adria palotában** (a **Piazza Elisabetta** és a **Via Adria sarkán**) átvettem.

Figyelmes és szakzerű kiszolgálásról biztosítván a nagyérd. köszönését, maradok

kielő tisztelettel

Tihova Ferencs
fodrász és borbély.

A székelyföldi ásványvizek páratlanja.

„Répáti“ a legjelesebb égvényes gyógysavanyuviz, mely kiválóan szerencsés vegyi összetétel, rendkívül dúz, főleg kötött szensav tartalma és kellemes íze folytán ritkítja a páráját a kontinensen.

Elsőrangú gyógyital emésztési és vizeleti nehézségeknek, vese és gyomor-bél bajokban, gyuladással hólyag és köszvényes bántalmak és a belső szervezeten minden betegsége ellen.

A **„Répáti ásványvize“** minden czél-tudatos, elfogulatlan ivónak rendes használatra lelkiismerettel ajánlhatjuk.

A **„Répáti-vize“** főraktára

Fiumében

Braun Bernát és Társa czégnél, Via Stefano 1.
Telefon 518.

KICSINYBEN KAPHATÓ:

Angelini G. Fiumara, Consorzio Cooperativo di Consumo,
Via Andrassy. — Gregori Carlo Piazza delle Erbe.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Varieté a Susák-szállóban.

Naponta nagy előadások válogatott művészek által.

Starkoff-család

Rott kettős - Berger Márton
és a többi szerződöttett művészekkel.

Esténként két bohózat.

Kezdetre 8 1/2 órákor

Minél számosabb látogatást kér

az igazgatóság.

MAGYAROK OTTHONA!

Rosenthal Lipót -- Fiume

AZ ADAMICHTÉREN.

Játék, pipere, japán és kagyló áruk, bördönd és utikosár raktár

10 KÉPES, LEVELEZŐ-LAP 20 KRAJCZÁR.

„Gyógyszertár alla Salute“

— Erzsébet-téren, az Adria palotával szemben. —

Dr. A. Mizzan

„**Petrosol**“ hajviz biztos hatású. — El-tűnteti a fejkorpát, puhítja a hajat és erősíti a hajgyökereket, megakadályozza a hajhullást és az őszülést.

Egy üveg ára 2 kor.

„**Fenyőerdő illat**“. Ezen illatnak széjjel fú-vása által a légszervekre oly kellemes és jó hatású fenyő illatot nyerjük. — Desinficiálja és ozondüssá teszi a levegőt. *Nélkülözhetlen minden háznál*, különösen beteg- és gyer-mekszobákban.

Egy üveg ára 1 kor. 80 fill.

Könyvnyomdai
műintezet

Tipografia
artistica

„UNIO“

„Adria“ palota. **FIUME** palazzo „Adria“.

TELEFON 224.

— SZÁLLIT —

minden a nyomdászathoz vágó munkát gyorsan, szakismerettel és a legolcsóbban.

— ESEGUISE —

prontamente con conoscenza del ramo ed al più buon mercato ogni lavoro tipografico.

Legujabb divat.

Angol kelmék hölgyek számára óriási választékban, az ismert olcsó árakon

Fehér battist, áttört	méterje	13 krajczár,
Zefir, divatos mintákban	„	16 „
Percail, elegáns szinezéssel	„	16 „
Zefir, legjobb minőség, szolid színek	„	20 „
Szövetek, 115 cm. széles hölgyruháknak	„	48 „
Pongées tiszta selyem, modern rajz- zal, I-a minőség	„	88 „
Crepon, gyapjuból, nagy választék	„	17 „

Minden az évadhoz szükséges cikk napról-napra friss választékban.

WEISS M.

Szabott árak. **FIUME, CORSO II. TELEFON.**

Eladása divatos kézi munkáknak, hölgyek részére szövetek, butorszövetek, vásznak, fehérneműk, gyapotkelmék, selymek, keztyűk, szörmék, esernyők stb.